

Een inventief kunstwerkje van Firma Rieks Swarte

Fien Veldman

Wat is het leven toch gemakkelijk, als je maar gewoon doet." Het is het levensmotto van Tante Patent: een keurige dame, ontsproten uit de rijke fantasie van Annie M.G. Schmidt. De gelijknamige voorstelling, gespeeld door Firma Rieks Swarte en gebaseerd op een stripverhaal van Schmidt en Fiep Westendorp, is sinds 2007 in theaters te zien, en blijft een groot succes.

Tante Patent, een nette mevrouw van middelbare leeftijd, vindt - terwijl ze een perenboom plant - in haar keurige tuintje een offervat, of een stuk vaatwerk, zoals ze dat in haar eigen jaren-vijftig-voculaire benoemt. Het offervat blijkt van de Batavier de heer De Sof en die wil zijn aardewerk terug. Maar Tante Patent heeft het vat, dat inmiddels dienst doet als inmaakpot voor witte- en snijbonen, al weggegeven. Ze begrijpt: zonder offervat geen walhalla voor de heer De Sof. Een kleurrijke zoektocht is het gevolg.

De voorstelling appelleert vanaf de eerste seconde aan de verbeeldingskracht van kinderen, maar ook volwassenen kunnen genieten van de vindingrijkheid van Firma Rieks Swarte. De acteurs weten fantastisch om te gaan met het originele decor en de rekwisieten: met (hand)poppen en papieren servies komt het verhaal van Schmidt tot leven. Knieën met daarop getekende gezichtjes worden gebruikt als mini-acteurs; een groot wit doek als huis en kartonnen borden als vliegtuig. Firma Rieks Swarte haalt alles uit de kast: zelfs een hanenpak wordt niet geschuwd.

De liedjes blijven aanspreken, hoewel het taalgebruik af en toe archaisch voorkomt. Wanneer de barbaarse Batavier ongevraagd in de slaapkamer

van tante Patent verblijft, bezingt zij de privacy van haar 'boudoir'. Het jonge publiek lijkt er niet mee te zitten en klapt enthousiast mee. Schmidts schrijfstijl komt volledig in de vertelwijze van de voorstelling terug en haar aanklacht tegen de kleinburgerlijkheid van de jaren vijftig en zestig wordt zo op een prachtige manier herbeleefd: vooral de maatschappelijke revolutie die de Batavier ontketent, is hilarisch en tegelijkertijd doordrenkt van maatschappelijk engagement. Engagement van vijftig jaar geleden; dat wel. Die beschaafde samenleving van toen, waar de supermarkt nog een zelfbedieningswinkel wordt genoemd, de reisvereniging - die we herkennen uit *Ja Zuster, Nee Zuster* - nog een belangrijk gezelschap is en waar sociale controle de dienst uitmaakt, wordt treffend neergezet, zonder verouderd te lijken. Firma Rieks Swarte zorgt met z'n ongewone speelstijl juist voor een vernieuwende draai.

Riskant

Er worden af en toe wat dubbelzinnige opmerkingen gemaakt en de acteurs blijven niet altijd in hun rol: riskant, maar geslaagd. Met humoristische dialogen, rake grappen en levendige scènes zorgt Firma Rieks Swarte voor een dynamische voorstelling, met behoud van een duidelijke verhaallijn. Tante Patent blijft de constante factor die het hoofd koel houdt temidden van al het gedoe: zolang je maar gewoon doet, komt het wel goed. Deze buitengewoon onderhoudende voorstelling is een feest om naar te kijken. Met creativiteit en fantasierijke inslag is een waar kunstwerkje afgeleverd.

i 'Tante Patent' door Firma Rieks Swarte, in *De Harmonie* in Leeuwarden, 300 bezoekers

